

Mekong River Commission

Office of the Secretariat in Phnom Penh (OSP)
576 National Road, #2, Chak Angre Krom,
P.O. Box 623, Phnom Penh, Cambodia
Tel. (855-23) 425 353. Fax (855-23) 425 363

Office of the Secretariat in Vientiane (OSV),
Office of the Chief Executive Officer
184 Fa Ngoum Road,
P.O. Box 6101, Vientiane, Lao PDR
Tel: (856-21) 263 263. Fax: (856-21) 263 264

ข่าวประชาสัมพันธ์

การชี้แจงผลจากรายงานการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ **Strategic Environmental Assessment (SEA)** สำหรับโครงการการพัฒนาพลังงานในลุ่มน้ำโขงสายหลัก

เวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๓

คณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission)

ได้ออกร่างฉบับสมบูรณ์ของรายงานการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์สำหรับโครงการการพัฒนาเขื่อนพลังงานในลุ่มน้ำโขงสายหลัก

รายงานฉบับนี้ได้ประเมินความสมดุลของประโยชน์ที่จะได้รับกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นของโครงการที่น่าเสนอเพื่อเป็นการตอบสนองความสนใจที่มีเพิ่มขึ้นต่อการจะดำเนินโครงการสร้างเขื่อนพลังงานถึงสิบสองแห่งในประเทศกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และระหว่างชายแดนประเทศไทย-ลาว

โครงการเขื่อนพลังงานที่น่าเสนอทั้งสิบสองโครงการนี้มีบริษัทพัฒนาเอกชนเข้าร่วมด้วย

จึงทำให้คณะกรรมการแม่น้ำโขงจำเป็นต้องทำการประเมินแบบรอบด้านของประโยชน์ที่จะได้รับมูลค่าความเสียหาย

และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นรวมทั้งอิทธิพลของโครงการสร้างเขื่อนกั้นลำน้ำสายหลักในภูมิภาค

ในเขตประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนทั้งที่อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง และที่ดำเนินการเสร็จแล้ว เจริม เบิร์ต ผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงกล่าวว่า

รายงานการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ฉบับนี้เป็นหนึ่งในความพยายามที่ซับซ้อนที่สุดประการหนึ่งในการเจรจาเกี่ยวกับลุ่มน้ำระหว่างประเทศ

รายงานฉบับนี้ยังได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือกันระหว่างประเทศสมาชิกในการพิจารณาประเด็นที่ละเอียดอ่อนเป็นอย่างมาก

รายงานที่ใช้เวลาถึง ๑๔

เดือนนี้ได้ประเมินผลกระทบของโครงการเขื่อนพลังงานในเชิงวิเคราะห์ที่จะมีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งมวล

และนำเสนอข้อเสนอแนะที่ประเทศสมาชิกจะนำไปดำเนินการได้หากประเทศสมาชิกตัดสินใจที่จะดำเนินโครงการที่เสนอมานี้ต่อไป รายงานฉบับดังกล่าวยังได้เสนอข้อคิดเห็นของกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องหลากหลาย

ซึ่งมักมีข้อคิดเห็นที่แตกต่างในเรื่องของวิธีการที่จะนำทรัพยากรลุ่มน้ำไปพัฒนาและพิทักษ์ไว้เพื่อผลประโยชน์ของประชาชน รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นสำคัญนี้

และเตรียมข้อเสนอแนะและทางเลือกให้กับประเทศสมาชิกเพื่อการเจรจาถึงผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและเชิงสังคมสิ่งแวดล้อม

เจริม เบิร์ต กล่าวต่ออีกว่า

ผลการประเมินในครั้งนี้จะสนับสนุนขั้นตอนการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพิจารณาโครงการเขื่อนพลังงานแต่ละโครงการ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามข้อตกลงความร่วมมือปี ๒๕๓๘ (1995 Mekong Agreement)

ก่อนที่จะทำการตัดสินใจว่าจะดำเนินการต่อหรือไม่ หรือหากจะทำการดำเนินการต่อ

รายงานการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นจากความร่วมมือของหลายฝ่ายและได้มอบหมายให้ คณะที่ปรึกษา รวมถึงคณะกรรมการแม่น้ำโขง กระทรวงที่เกี่ยวข้องจากประเทศสมาชิก รวมทั้งตัวแทนจากองค์กรภาคประชาชน และตัวแทนจากภาคเอกชน กลุ่มนักวิจัยจากประเทศจีน และผู้มีส่วนร่วมอื่นๆ การจัดทำรายงานฉบับนี้ยังได้รับการประสานงานจากโครงการริเริ่มในการพัฒนาพลังน้ำอย่างยั่งยืน (Initiative on Sustainable Hydropower) ซึ่งเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วนของคณะกรรมการแม่น้ำโขง ซึ่งทำงานร่วมกับโครงการอื่นๆ ในคณะกรรมการแม่น้ำโขงด้วย

รายงานฉบับนี้ยังชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ของการพัฒนาเขื่อนพลังน้ำว่าจะมีมากน้อยเพียงใดต่อกระบวนการทางธรรมชาติ การประมง ทางน้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพ และชีวิตความเป็นอยู่ของประชากร รายงานนี้ยังชี้ให้เห็นว่าจะสามารถหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใดหากมีการวางแผนที่เหมาะสม นอกจากนี้รายงานฉบับนี้ยังอธิบายถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับเนื่องจากการพัฒนาเขื่อนพลังน้ำทดแทนกว่า ๑๓,๕๐๐ เมกกะวัตต์ ที่จะนำมาซึ่งการเติบโตของเศรษฐกิจระดับชาติ การจุนเจือด้านการเงิน เศรษฐกิจทางสังคม และการลดระดับความยากจน และการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศจากโครงการพลังงานทางเลือก โดยการพิจารณาทั้งผลได้ และ ผลเสีย

ผลกระทบต่างๆ นั้นยังขึ้นอยู่กับจำนวน และรูปแบบของโครงการที่จะดำเนินการต่อ แต่ทั้งนี้จำนวนประชากรที่จะได้รับผลกระทบในครั้งนี้อยู่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นโดยตรงต่อการอพยพย้ายถิ่นของปลาชนิดต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวันของประชากร และโภชนาการของประชากรที่ยากจนในภูมิภาคนี้ มากกว่าผลกระทบที่จะเกิดจากการตั้งถิ่นฐานใหม่ของชุมชน อย่างไรก็ตามประชากรกว่าล้านคนจะได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาเขื่อนพลังน้ำนี้ไม่ว่าจะเป็นทางตรง หรือทางอ้อม หากแผนการนี้ดำเนินต่อไป

รายงานฉบับสุดท้ายนี้ได้ระบุความเสี่ยงที่สำคัญ ซึ่งคือเรื่องของกระจายความเสียหาย และผลประโยชน์ระหว่างประเทศสมาชิกของคณะกรรมการแม่น้ำโขง และชุมชนท้องถิ่น รายงานการประเมินผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์นี้ได้แสดงความกังวลว่าผลประโยชน์แห่งชาติควรได้รับการพิจารณาในการที่จะประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนแถบลุ่มน้ำ รายงานฉบับนี้ยังวางโครงการสร้างเขื่อนกั้นลำน้ำสายหลักในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนล่างที่นำเสนอขึ้นมาขึ้นบนกรอบการประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นข้ามพรมแดนจากการสร้างเขื่อนกั้นลำน้ำสายหลักและสายรอง ในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนล่าง และจากการสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำบนแม่น้ำล้านช้างในประเทศจีน

รายงานฉบับนี้ได้เสนอทางเลือกทางยุทธศาสตร์สี่ทางเลือกสำหรับการพัฒนาเขื่อนพลังน้ำ ทางเลือกนี้มีตั้งแต่ การยกเลิกโครงการพัฒนาเขื่อนทั้งหมด ไปถึง ทางเลือกให้มุ่งเน้นความสำคัญของการพัฒนาตามกระแสดความต้องการของตลาด เป็นเพราะความแตกต่างอย่างมากของทางเลือกทั้งหมดนี้เองทำให้คณะที่ปรึกษาของรายงานนี้เสนอให้ประเทศสมาชิกทั้งสี่พิจารณาทางเลือกทางยุทธศาสตร์ที่ ๒ ที่กล่าวว่า ให้ทำการชะลอการตัดสินใจในเรื่องโครงการการพัฒนาพลังน้ำนี้ออกไประยะหนึ่ง ที่ปรึกษาแนะนำควรเลื่อนการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการการพัฒนาพลังน้ำนี้ไปเป็น**ระยะเวลาสิบปี** โดยให้มีการทบทวนการพิจารณานี้ทุกๆ สามปี เพื่อให้แน่ใจว่าจะมีการดำเนินการตามเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับระบบธรรมชาติ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการดำเนินกฎระเบียบต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

รายงานฉบับนี้ได้เน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการ ๑๒ โครงการที่อยู่ในชุดการนำเสนอโครงการสร้างเขื่อนกั้นลำน้ำสายหลักในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนล่าง

ถึงบรรณาธิการ

การที่เขื่อนพลังน้ำในสาธารณรัฐประชาชนจีนที่สร้างเสร็จ ๓ แห่งทำให้เกิดกระแสน้ำไหลมากขึ้นในแม่น้ำโขงซึ่งจะทำให้ปริมาณน้ำในลุ่มน้ำโขงมากขึ้นในฤดูแล้งนั้น ทำให้หลายภาคส่วนเกิดความสนใจในการสร้างเขื่อนพลังน้ำกันล่าน้ำสายหลักในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนล่างมากขึ้น

อีกทั้งยังเกิดการกดดันทั่วโลกต่อการผลิตกระแสไฟฟ้าซึ่งปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศให้ลดลง ในระยะ ๑๕ ปีที่ผ่านมาที่มีโครงการพัฒนาพลังน้ำหลายโครงการ แต่ความสนใจของภาคเอกชนต่อการสร้างเขื่อนพลังงานน้ำที่เพิ่มขึ้นในระยะหลังนี้นำไปสู่การพัฒนาแผนงานในปัจจุบันให้คืบหน้ากว่าเดิม

คณะกรรมการแม่น้ำโขงเป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นร่วมกันของรัฐบาล ๔ รัฐบาลของประเทศสมาชิกเพื่อทำหน้าที่ประสานงานการสำรวจและการจัดการลุ่มน้ำโขงตอนล่างอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิก ดังนี้ กัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไทย และเวียดนาม ในการที่จะรับมือกับความท้าทายดังกล่าวนี้ คณะกรรมการมีหน่วยงานหลายฝ่าย เช่น งานด้านการประมงอย่างยั่งยืน การการเกษตรกรรม การรักษาสีทิตในการเดินเรือให้เป็นไปอย่างอิสระ การจัดการน้ำท่วม และการพิทักษ์ระบบนิเวศที่สำคัญ นอกจากนี้ปัญหาเหล่านี้คณะกรรมการแม่น้ำโขงยังมีบทบาทในเรื่องการเตือนภัยอุทกภัยที่ร้ายแรง ภัยแห้งแล้งที่ยาวนาน และระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ซึ่งล้วนเป็นผลพวงของการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ

คณะกรรมการแม่น้ำโขงเน้นการทำงานโดยอาศัยความร่วมมือและสนับสนุนให้เกิดการเจรจา ปรึกษาหารือระหว่างรัฐบาล ภาคเอกชนและ องค์กรภาคประชาชน

หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ ทิฟฟานี แสคเคอร์ ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร โทร + (856 20) 561 20695 or +856 21 263 263 Ext. 4703 (Lao PDR) อีเมล -

Tiffany@mrcmekong.org

หรือ คี ลิม เจ้าหน้าที่ด้านการสื่อสาร โทร + (855 67) 519 838 (Cambodia) อีเมล - khy@mrcmekong.org. เว็บไซต์: www.mrcmekong.org